

Mededelingen

Paasreces

De Tweede Kamer gaat met paasreces van 29 maart t/m 15 april. De VVD-Expresse zal in deze periode dan ook niet uitkomen. Het eerstvolgende nummer verschijnt op 19 april a.s.

De redactie.

Rapportage Commissie Polak (discussiestuk)

Op 15 december 1983 is de Commissie Polak door Jan Kamminga geïnstalleerd. De commissie had als taak ideeën aan te dragen voor de aanpak van de huidige sociaal-economische problemen.

Het accent zou daarbij liggen op het doen van voorstellen hoe passiviteit ten gevolge van geregistreerde of ongeregistreerde werkloosheid omgebogen kan worden in de richting van zinvolle zoveel mogelijk bevrediging schenkende activiteit.

De commissie heeft op 18 maart j.l. haar eindrapport gepresenteerd. Belangstellenden kunnen dit rapport bestellen door f 5,- over te maken op gironummer 40.18.232 ten name van VVD-Informatierekening te 's-Gravenhage onder vermelding van „Rapport Polak“.

Rectificatie

Bij de aankondiging in Vrijheid en Democratie is een cijfer weggevalven bij het gironummer.

Het juiste nummer staat hierboven vermeld.

Wet werkloosheidsvoorziening (WWV)

De VVD-fractie is tevreden met het feit, dat het kabinet nu (nadat het eerste WWV voorstel in december was verworpen) met een aanpassing van de WWV is gekomen waarin mannen en vrouwen gelijk worden behandeld.

Iedere vorm van discriminatie, zowel de directe als indirecte, is weggenomen door schrapping van de **kostwinners** van art. 13 WWV. De regeling heeft terugwerkende kracht tot 23 december 1984, de dag waarop de 3e richtlijn van de EEG van kracht is geworden.

De kosten die verbonden zijn aan de gelijkberechting van gehuwde vrouwen (200 miljoen in 1985 en 450 miljoen structureel) zouden worden opgevangen door kostenbesparende onderdelen van de stelselwijziging sociale zekerheid. Omdat de volledige stelselwijziging pas 1 januari 1986 zal zijn gerealiseerd moeten enkele van deze kostenbesparende onderdelen naar voren worden gehaald.

Het kabinet heeft twee voorstellen daartoe gedaan.

1. **De extra referte-eis** voor beneden 23-jarigen van 130 weken (men moet in de 3 jaar voorafgaande aan de werkloosheid tenminste 130 weken hebben gewerkt om in aanmerking te komen voor een WWV uitkering) zou algemeen worden gemaakt.
2. **De uitkeringsduur** voor beneden 35-jarigen wordt verkort. Voor beneden 23-jarigen wordt het 6 maanden (was 1 jaar)
van 23 tot 29 jaar wordt het 1 jaar (was 2 jaar)
van 30 tot 35 jaar wordt het 1½ jaar (was 2 jaar)

De voorgestelde referte eis levert erg veel bezwaren op gezien de grote mate van arbeidsmobiliteit in bepaalde bedrijfstakken (bijvoorbeeld de bouwsector). Op aandringen van onder andere de regeringspartijen heeft het kabinet dit onderdeel (via een nota van wijziging) laten vervallen. De verkorting van de uitkeringsduur is gekoppeld aan de leeftijd van de betrokkenen. VVD en CDA hebben erop aangedrongen het arbeidsverleden een grotere rol te laten spelen bij de uitkeringsduur. Of het arbeidsverleden het doorslaggevend criterium wordt dan wel een mengvorm tussen leeftijd en arbeidsverleden was bij het ter perse gaan van dit schrijven nog in discussie.

Op dat punt is door VVD en CDA een gezamenlijk amendement ingediend, opdat het arbeidsverleden een rol gaat spelen.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Wet Milieugevaarlijke Stoffen

Na een behandeling, die zich over een periode van meerdere weken heeft uitgestrekt, heeft de Tweede Kamer de beraadslagen over de Wet Milieugevaarlijke Stoffen (WMS) (zie ook VVD-Expresse nr. 68) afgesloten met stemmingen over wetsartikelen en de vele daarop ingediende amendementen. De Kamer aanvaardde enkele amendementen, die gezamenlijk door CDA en VVD waren ingediend die strekten tot verduidelijking of tot een verhoging van de rechtszekerheid. Door de VVD-fractie ingediende amendementen, die beoogden de wet beter in overeenstemming te brengen met de EEG-richtlijn, zodat enkele duidelijke nadelen voor de Nederlandse industrie in haar concurrentiepositie ten opzichte van andere EEG-landen zouden komen te verdwijnen, kregen helaas geen voldoende steun uit de Kamer en werden verworpen. Inspanningen om het gebruik van proefdieren, die door de wet voor een aantal onderzoeken worden voorgeschreven, te verminderen hadden slechts beperkt resultaat. Een motie van de oppositie en één van de VVD-fractie beiden gericht op het terugbrengen van de aantallen voorgeschreven proefdieren, werden aanvaard.

Hoewel de WMS in een dereguleringsoperatie door Minister Winsemius vereenvoudigd was ten opzichte van het enkele jaren daarvoor ingediende voorstel van wet, blijft de thans door de Tweede Kamer aangenomen wetstekst ingewikkeld. Daardoor kunnen ongewenste neveneffecten ontstaan. Een gezamenlijk door het CDA en VVD aan de wet toegevoegd artikel regelt de plicht van de Minister(s) om iedere 5 jaar de beide Kamers een verslag toe te zenden over de wijze waarop in die daarvoor liggende periode de wet is toegepast. Indien zulk een evaluatie daartoe aanleiding heeft zullen wetswijzigingen moeten worden overwogen.

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016.)

VVD: Professor Bastiaans moet zijn werk kunnen voltooien

Veertig jaar na de oorlog zijn er nog honderden mensen, die hun oorlogsverleden niet goed hebben verwerkt.

Professor Bastiaans heeft bewezen, dat zijn behandelingsmethode in de Jelgersmakliniek te Oegstgeest, binnen afzienbare tijd, mensen met oorlogstrauma's weer normaal laat functioneren. Staatssecretaris Van der Reijden meende, dat bij pensionering van de heer Bastiaans de zorg voor de oorlogsgetroffenen niet meer gecontinueerd behoefde te worden.

De VVD heeft gepleit via twee moties:

- a. voor de keuzevrijheid van de patiënt (die er in dit geval op neer komt, dat zij voor een behandeling van de heer Bastiaans kiezen)
- b. dat de heer Bastiaans zijn wetenschappelijk werk kan afronden en ook een verantwoorde opvolging kan veilig stellen.

Tevens werd nog de aandacht gevraagd voor het verlangen om bij de viering van de bevrijding op 5 mei ook aandacht te schenken aan de bevrijding van het voormalig Nederlands-Indië.

(Voor nadere informatie: Mevr. A.M. Lucassen-Stauttener, tel. 070-614911, tst. 2388.)

Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

De Kamercommissie, bestaande uit de heren Den Uyl, Nijpels, De Vries en Engwirda, heeft op 6 maart 1985 aan de Kamer verslag uitgebracht van haar werkzaamheden. Het verslag betreft de periode van 25 augustus 1981 tot 6 maart 1985. In deze (lange) periode kwam de commissie vijftien maal bijeen. De bijeenkomsten betroffen in de regel klachten over onderzoeksactiviteiten van de betrokken diensten, al dan niet vermeende belangstelling van de diensten voor individuen, groepen of politieke partijen, en een enkele maal over personeelsproblemen.

Op zichzelf wijst de geringe frequentie van de betrokken Kamercommissie-vergaderingen er al op, dat het optreden van deze diensten slechts incidenteel problemen oplevert. Het zal duidelijk zijn dat de aard van de werkzaamheden van deze diensten, gericht op de veiligheid van de Staat, zich bewegen in het spanningsveld met de openbaarheid, die tot de essentialia van het functioneren van de democratie moet worden gerekend. Daarom is een goed toezicht vanuit

Kabinet en Kamer duidelijk gewenst. Blijkens het verslag functioneert dit toezicht alleszins bevredigend.

Enkele aangelegenheden die de aandacht hadden getrokken:

1. De **CPN**. Ten principale wordt het standpunt ingenomen dat geen enkele politieke partij, die redelijk functioneert binnen onze democratie, met inbegrip van de CPN, object van belangstelling van de BVD is. Dit sluit natuurlijk geenszins uit dat individuele leden van politieke partijen met het oog op hun contacten en activiteiten belangstelling kunnen ondervinden. Wanneer zulks blijkt wordt dan nogal eens ten onrechte verondersteld dat deze belangstelling de betrokken partij zou betreffen.
2. De **Vredesbeweging**. Over dit onderwerp stelden de PSP-kamerleden Van Es en Van der Spek op 3 december 1984 een serie van dertien schriftelijke vragen, die op 1 maart j.l. door de Ministers van Defensie en Binnenlandse Zaken zijn beantwoord. Over het zelfde onderwerp stond deze week een interpellatie van Van Es en Lankhorst op de agenda. Opmerkelijk daarbij is dat zowel de schriftelijke- als de interpellatievragen zijn gebaseerd op gegevens die door misdrijf zijn verkregen: inbraak actiegroep Onkruid bij het CID. Dit was voor de VVD voldoende aanleiding om bij het interpellatie-debat te verklaren dat de VVD met het oog daarop, aan de interpellatie niet zal deelnemen.
3. **Individuele Klachten**. Sinds 1 januari 1982 kunnen klachten over het optreden van Veiligheids- en Inlichtingendiensten ook worden ingediend bij de Nationale Ombudsman. Dit verklaart wellicht het geringe aantal klachten dat bij Kabinet en Parlement is terecht gekomen. Het lijkt van belang door de Ombudsman te worden geïnformeerd over de bevindingen.
4. **Het geval-Schul**. Er is in de verslagperiode nogal wat te doen geweest over de niet-aanstelling van de heer W.A.C. Schul bij de Centrale Directie als archivist bij de afdeling Archief en Registratuur van de PTT te Den Haag. De zaak is afgehandeld, maar heeft wel aanleiding gegeven tot kritische opmerkingen van de zijde van de VVD over het grote aantal „vertrouwensfuncties” bij de Nederlandse overheid.

Binnenkort valt de Kamerbehandeling te verwachten van het voorstel van wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, waarvan de schriftelijke voorbereiding is afgerond. Daarbij zal het mogelijk zijn dieper op diverse aspecten in te gaan.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113.)

Europese Samenwerking

Op 25 februari heeft de Tweede Kamer de Nederlandse Europa politiek in al zijn facetten met de regering besproken. De VVD-fractie heeft daarbij gepleit voor een idealistische benadering van de Europese integratie. Ons land moet een stimulerende invloed uitoefenen op andere Westeuropese landen om ernst te maken met een gezamenlijke, Westeuropese aanpak van diverse nationale problemen die niet meer op nationale schaal kunnen worden opgelost. Zoals de milieu-vervuiling, herstel van het economisch groeivermogen, marktgerichte werkgelegenheidspolitiek, afbraak van grensbelemmeringen en samenwerking in de buitenlandse politiek. Voor deze Europese aanpak is

het dringend gewenst de stagnerende besluitvorming in de Europese Gemeenschap te hervormen. De Ministerraden van de Europese Gemeenschappen horen besluiten bij meerderheid te kunnen nemen, waardoor één of enkele landen, die zich tegen het besluit verzetten, niet meer de mogelijkheid hebben om collectieve besluitvorming te verlammen.

Het Europese Parlement heeft een ontwerp-verdrag geschreven dat, indien het door lidstaten wordt goedgekeurd, tot Europese Unie leidt. Dit zogenaamde Spinelli-verdrag, waar de Nederlandse liberaal Hans Nord een groot aandeel in heeft gehad, wordt door de VVD-fractie in de Tweede Kamer onderschreven. Misschien is dit verdrag te hoog gegrepen, gezien de reserves die nog in een aantal lidstaten leven tegen verdergaande Europese samenwerking. Een commissie samengesteld uit de regeringsvertegenwoordigers heeft een minder vergaand rapport geschreven om op wat kortere termijn reeds vooruitgang in de richting van een Europese Unie te maken. Dit zogenaamde Dooge-rapport, waarin de Nederlandse liberaal Van Eekelen een belangrijk aandeel heeft gehad, is eveneens met enthousiasme door de VVD-fractie begroet. Tezamen met de CDA-fractie heeft de VVD een motie ingediend, waarin de regering is gevraagd beide rapporten tot uitgangspunt van haar beleid te maken en een intergouvernementele conferentie voor te bereiden om de uitvoering van het Dooge-rapport te bewerkstelligen. Omdat landen als Griekenland, Denemarken en Engeland nog steeds hechten aan het behoud van hun nationale soevereiniteit en kritisch staan tegenover besluiten bij meerderheid, dreigen zij de besluitvorming over Europa te traineren. Indien zij niet van gedachte veranderen, zullen die lidstaten die vooruitgang willen boeken bij de Europese samenwerking niet blijvend op hen kunnen wachten, maar zonodig in onderlinge overeenstemming verdergaande Europese samenwerking moeten afspreken. Daardoor ontstaat de mogelijkheid van Europese integratie volgens een gedifferentieerd patroon. Zolang de verschillende snelheden bij de Europese integratie een positief effect hebben. De VVD-fractie sprak zich duidelijk voor deze gedifferentieerde benadering uit. De PvdA-fractie verzette zich hiertegen, aangezien deze fractie geen scheiding tussen voortrekkers en achterblijvers in Europa wenst aan te brengen. Van VVD-zijde werd betoogd door woordvoerder Joris Voorhoeve dat een dergelijke politiek tot verlamming van Europa zou leiden en in feite conservatief is.

VVD-woordvoerder Frans Weisglas sprak zijn grote teleurstelling uit over het voorlopig mislukken van de onderhandelingen met Spanje en Portugal met het oog op de toetreding van deze landen tot de EG. Hij bracht naar voren welke grote politieke belangen hier op het spel staan. In de eerste plaats een bestendiging van de nog prille democratiseringsprocessen in Spanje en Portugal. In de tweede plaats is de toetreding tot de EG een noodzakelijke voorwaarde voor het voortduren van het Spaanse lidmaatschap van de NAVO, waarover volgend jaar een referendum zal worden gehouden. Natuurlijk had de VVD-fractie wel begrip voor de economische argumenten die een goed einde van de toetredingsonderhandelingen voorlopig hadden verhinderd. Zo kan bijvoorbeeld van een blijvende belemmering van de toegang van zuivelprodukten op de Spaanse markt geen sprake zijn. Ook kan wel enig begrip worden opgebracht voor de aarzelende woorden die Minister Ruding soms uit over de kosten van de toetreding, maar hij lijkt daarbij wat te veel naar de korte termijn te kijken. De VVD-fractie was vol lof over de inspanningen van staatssecretaris Van Eekelen tijdens de onderhandelingen. Hopelijk heeft op het moment

van verschijnen van deze VVD-Expresse een nieuwe poging wel tot succes geleid en zullen Spanje en Portugal op 1 januari 1986 lid van de EG kunnen worden.

De VVD was positief over het plan van de Nederlandse Regering om te komen tot de creatie van één echte interne Europese Markt. Alleen met één grote Europese thuismarkt is het mogelijk te concurreren met Japan en de Verenigde Staten. Versterking van de interne markt binnen de EG mag echter niet gepaard gaan met een protectionistische opstelling naar buiten. Europees protectionisme is niet het goede antwoord op de concurrentie van Japan en de VS en zou neerkomen op een „schiet in je eigen voet variant“.

Met instemming vernam de fractie dat de EG accoord is gegaan met het houden van een nieuwe ronde van handelsonderhandelingen in het GATT. Slechts door een dergelijke multilaterale aanpak is het tij van het protectionisme te keren.

(Voor nadere informatie: dr. ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2564 en drs. F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2933.)

Gemeentelijke bevolkingsadministratie en administratienummers

De VVD-fractie was tegen het idee van de toenmalige minister Van Thijn in het wetsontwerp CPA om te komen tot een invoering van een landelijke, centrale persoonsadministratie. De VVD vond dat voorstel, perfectionistisch, centralistisch en bureaucratisch. Om dezelfde reden was de VVD tegen het wetsontwerp geautomatiseerde persoonsgegevens (privacywet). Gelukkig vond deze regering dat ook en kondigde nieuwe wetsontwerpen aan.

Allereerst de Privacywet.

De VVD-fractie hecht er grote waarde aan dat deze regering snel met een nieuwe privacywet komt.

Wetsontwerpen kunnen namelijk tegengehouden worden; maatschappelijke ontwikkelingen niet. We leven in een ingewikkelde maatschappij waarin verkeerde beslissingen grote gevolgen kunnen hebben. Voor het nemen van de juiste beslissingen is relevante informatie nodig. Deze informatie dient systematisch geordend en zo volledig mogelijk te zijn. Computers, tezamen met de moderne methoden van informatieverwerking, maken dit mogelijk. Bij gebrekkig geregelde toegang tot informatie en bij onvoldoende controle op het gebruik kunnen de gevaren echter groot zijn. Er zijn op het ogenblik in de burgerlijke stand gegevens van zo'n 12 miljoen burgers geautomatiseerd en opgeslagen in computers. Daarnaast zijn er bij de overheid, bij semi-overheidsinstellingen en bij bedrijven tal van andere geautomatiseerde persoonsregistraties. Dit alles zonder deugdelijke wettelijke grondslag en privacybescherming.

De VVD drong er dan ook bij de regering op aan om privacy-rechten zo spoedig mogelijk en in ieder geval nog deze kabinetsperiode te regelen.

Over de gemeentelijke bevolkingsadministratie had de VVD de volgende inbreng in het debat:

- Er dient, zo snel als mogelijk een privacywet te komen en een wet Gemeentelijke Bevolkingsadministratie.
- De bevolkingsadministratie dient decentraal door de gemeenten te worden uitgevoerd.
- Een dubbele registratie van gegevens moet zoveel als mogelijk vermeden worden. Voor gemeenten die automa-

tiseren dient de „oude" persoonskaart zo spoedig mogelijk te verdwijnen.

- Er zal uitdrukkelijk in of bij wet moeten worden vastgelegd, welke gegevens in de GBA moeten en mogen worden opgenomen. Algemeen uitgangspunt is dat alleen die gegevens mogen worden geregistreerd die relevant zijn voor het doel van het register.
- Het behoort goed geregeld te zijn welke gegevens aan welke overheidsinstanties mogen worden verstrekt. Burgers behoren te weten waar hun gegevens naar toe gaan. Koppelingen van gegevensbestanden mag alleen plaatsvinden onder strikte voorwaarden en op basis van democratische besluitvorming en controle. Voor de VVD ligt hier een absolute grens.

Gegevensverstrekkingen en koppelingen dienen derhalve in de wet te worden geregeld.

Alle andere verstrekkingen en koppelingen zijn verboden en misbruik dient streng gestraft te worden.

De VVD kan instemmen met het gebruik van administratienummers en het toegroeien naar een administratienummer voor de gehele overheid.

Ook tegen de administratienummers bestaan echter psychologische weerstanden mede omdat er nogal wat misverstanden zijn. In de discussie worden het administratienummer en het persoonsnummer namelijk nogal eens door elkaar heen gehaald. Bovendien is de discussie recentelijk nog eens op een ongelukkige wijze vertroebeld door een werkgroep van het CDA-verkiezingsprogramma, die de gedachte heeft gelanceerd om een persoonsbewijs in te voeren. Een administratienummer is echter slechts een administratief hulpmiddel. Informatie kan immers ook worden doorgegeven op basis van naam- en adresgegevens, maar dat is omslachtiger, minder doelmatig en leidt tot meer fouten. In die zin is het gebruik van administratienummers juist privacy-beschermend.

De burgers dienen recht te krijgen op inzage en correctie en moeten schadevergoeding kunnen eisen indien op grond van onjuiste gegevens voor hen ongunstige beslissingen zijn genomen.

Gegevensbestanden dienen adequaat beschermd en beveiligd te worden tegen onbevoegd gebruik.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2854.)

Nota autisme

Tijdens de ucv gehandicaptenbeleid, vorig jaar, vroeg de VVD om een aparte nota over de problematiek van de hulpverlening aan autisten die vanwege de zeer specifieke en complexe aard van de handicap vaak ten onrechte in verkeerde circuits (zwakzinnigenzorg, psychiatrie) terecht komen. „Autisme staat niet alleen voor een nog niet verklaarde, maar wel aantoonbare complexe handicap, maar ook en vooral voor een lange lijdensweg van ouders die veelal tegen vele kastjes en muren zijn aangelopen voor zij en vooral hun autistische kind serieus genomen worden", aldus Erica Terpstra aan het begin van het debat over de regeringsnota autisme.

De VVD noemt de nota slechts een eerste stap in de goede richting. Ernstige kritiek is er op het ontbreken van de noodzakelijke tweede stap, waardoor de nota veelal slechts quasi oplossingen biedt voor de knelpunten in de hulpverlening, die in de praktijk niet zullen werken.

De VVD acht een zo vroeg mogelijke oplossing van de

handicap een eerste vereiste. De VVD-motie om uitbreiding van het onderzoeksprotocol op consultatiebureaus naar mogelijke contactstoornissen en dus mogelijke autisme danwel autistiforme kenmerken zal naar verwacht worden aangenomen

De VVD heeft tevens ernstige kritiek op de beleidsvoornemens die leiden tot versnippering van deskundigheid. Als alternatief voor de voorstellen van de staatssecretaris (onderbrengen hulpverlening bij Riagg's, SPD's) diende de VVD een motie in om te komen tot één duidelijk herkenbaar coördinatiepunt per provincie of grote regio in de vorm van kleine autisteteams met samenwerkingslijnen naar SPD's, Riagg's, jeugdpsychiatrie, pedologische instituten etc. Deze motie zal niet halen, omdat CDA, PvdA, D'66 ook voor deze nieuwe taken met name de Riagg uitermate geschikt vinden. De VVD betreurt dat, omdat „de autisten zo dreigen te verdrinken in de bureaucratie van de Riagg's".

Tenslotte vroeg de VVD met klem aandacht voor de ontplooiingsmogelijkheden van normaal begaafde autisten. Het is onaanvaardbaar, aldus Erica Terpstra, dat normaal begaafde autisten onnodig worden doorgeschoven naar zwakzinnigenzorg of worden geweigerd bij het onderwijs voor moeilijk of zeer moeilijk lerende kinderen omdat zij zo bewerkelijk zijn. Met klem vraagt de VVD dan ook mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering en onderwijsbegeleiding voor deze groep autisten. De toezeggingen van staatssecretaris van Onderwijs stemden de VVD enigszins gerust.

(Voor nadere informatie: Mevr. E.G. Terpstra, tel. 070-614911, tst. 2118.)

Stralingsbescherming en opslag radioactief afval

Met de Ministers Van Aardenne en Winsemius heeft de Tweede Kamer een tweetal nota's besproken, die handelen over de veilige opslag van radioactief afval; de nota MINSK over de mogelijkheden van tijdelijke opslag van kernsplijtingsafval en de nota OPLA met een voorstel van onderzoek inzake geologische opberging in Nederland. Daarnaast werd met minister Winsemius gesproken over zijn eerste meerjarenprogramma straling, waarin het beleid wordt uiteengezet inzake de bescherming tegen schadelijke straling.

Vastgesteld werd door de Kamer dat de toepassing van straling en van radioactieve stoffen aan scherpe voorwaarden is onderworpen en dat zowel goede regelgeving bestaat als veel kennis beschikbaar is. Het werken met straling en radioactieve stoffen brengt slechts zeer kleine risico's voor de betrokkenen mee, en de stralingsbelasting van de Nederlandse bevolking is laag in vergelijking met die in landen om ons heen. Desondanks is er sprake van meer vrees voor straling dan elders. Vanuit de Kamer werd gewezen op de noodzaak van betere informatie en voorlichting over de verschillende facetten van het stralingsbeleid. Een motie van D'66 en de VVD die daarop was gericht werd met een grote meerderheid aanvaard. Ingestemd werd voorts met het voornemen van de Minister om het beleid mede te richten op het vergroten van de kennis over de vele verschillende natuurlijke en andere stralingsbronnen om langs die weg geleidelijk aan te komen tot een vermindering van de totale stralingsbelasting voor zover die reguleerbaar is.

In de MINSK-nota wordt aangegeven, welke verschillende methoden voor de tijdelijke opslag ter beschikking staan. De VVD-fractie steunde de opvatting van de regering dat een keuze gemaakt zal worden na een afweging van de verschillende technisch-economische aspecten. Inmiddels is, met instemming van de Kamer, de commissie LOFRA (Locatiekeuze Opslag Faciliteit Radioactief Afval) onder leiding van de heer Geertsema aan het werk gegaan om een geschikte plaats voor deze faciliteit te vinden. Tijdens de behandeling in de Kamer werd nog eens duidelijk dat hier sprake zal zijn van een methode van opslag waaraan geen gevaar is verbonden en waarvan geen verontreiniging van het milieu is te verwachten.

De afwijzende houding van sommige provincies en gemeenten werd door de Minister treffend omschreven als het zogenaamde NIMBY-syndroom. NIMBY is de engelse afkorting voor de kreet „niet in mijn achtertuin“, die vaak in ons land wordt gehoord als het gaat om het vinden van een plaats voor de afvalprodukten van onze welvaartsmaatschappij.

In de OPLA-nota werd aangegeven hoe de regering via een langdurig onderzoekprogramma denkt aan de gegevens te komen die kunnen leiden tot een beslissing over een verantwoorde methode van geologische opberging van radioactief afval in Nederland. De VVD kon haar steun geven aan dit programma, maar legde daarbij nog weer eens de nadruk op de noodzaak van internationale samenwerking, met name bij het onderzoek en coördinatie.

Aangedrongen werd op steun aan onderzoekprogramma's die gericht zijn op het ophelderen van zaken die thans in de wetenschappelijke discussie vragen oproepen.

(Voor nadere informatie: dr. R. Braams, tel. 070-614911, tst. 2016.)

Wet Bodembescherming (II)

Op 19 en 21 maart werd het debat over de Wet Bodembescherming voortgezet. Uit de eerste termijn van de Kamer en de Ministers Winsemius en Braks bleek dat het wetsontwerp de eindstreep wel zal halen in de Tweede Kamer. Zij het op diverse plaatsen verscherpt. Daarna kan het ook door de VVD-fractie bepleite preventieve bodembeschermingsbeleid daadwerkelijk worden gestart. En dat is beter dan „met handstoffer en blik“ achter allerlei saneringsgevallen aan lopen. Denk aan de saneringskosten, die nú al op minimaal f 2 miljard worden geschat. De heilloze weg naar kostbare saneringen achteraf moet echt worden omgebogen naar een krachtige preventie vooraf.

De VVD-woordvoerder voelde zich desalniettemin opnieuw geroepen om te wijzen op de zeer ingewikkelde Nederlandse wetgeving. Er zijn nu al ruim 30 Rijkswetten, die (mede) betrekking hebben op de bescherming van de bodem. En daarnaast zijn er nog vele gemeentelijke, provinciale en waterschapsregelingen. Hij pleitte bij Minister Winsemius dan ook voor een vereenvoudigings- en versoberingsactie.

In het wetsontwerp, een kaderwet-raamwet, was eigenlijk nauwelijks een rol ingeruimd voor het parlement bij de concrete, daadwerkelijke invulling van het bodembeschermingsbeleid. De Minister reageerde echter positief op de VVD-wens om die parlementaire invloed te vergroten. Zo kunnen de Kamers, na wijziging van het wetsontwerp, alsnog

een politieke inbreng leveren op het nu nog technisch, juridisch, financieel en normatief, onzekere en onduidelijke terrein van bodembescherming.

Te veel gedelegeerde wetgeving heeft immers vaak de neiging om onstuimig en ongelimiteerd te groeien.

In dit verband wees de VVD-woordvoerder ook op de problemen met betrekking tot vervuilde onderwaterbodems en op de ± 175.000 ongebruikte olietanks met daarin ± 80 miljoen liter olie. Hij vroeg dit probleem niet te bagatelliseren. Het is namelijk niet uitgesloten dat met deze schoonmaakoperaties ook nog eens enkele miljarden gulden zullen zijn gemoeid. Een actief beleid qua preventie en sanering is hoognodig.

Het ziet er momenteel naar uit dat de VVD-fractie weinig steun zal krijgen voor haar amendementen om toch vooral nuchter, praktijkgericht en prioriteitsgericht te blijven bij het stellen van kwaliteitseisen voor de bodem. Wat is er aan de hand?

Het huidige wetsontwerp bepaalt dat de hele Nederlandse bodem in principe weer alle mogelijke en denkbare functies moet kunnen vervullen; ongeacht het huidige gebruik en ongeacht de huidige staat ervan.

Jan te Veldhuis betoogde dat die doelstelling, in diverse gevallen, misschien pas over vele tientallen jaren of zelfs eeuwen haalbaar zou kunnen zijn. Is het dan wel realistisch om in die gevallen **nú** al zulke zeer pretentieuze en zeer ambitieuze, maar financieel en technisch voorlopig volstrekt onhaalbare doelstellingen na te streven? Natuurlijk moeten voor natuurgebieden en dergelijke zware eisen worden nagestreefd. En natuurlijk moeten vervuilde gebieden met spoed worden beschermd of gesaneerd.

De VVD-woordvoerder diende een amendement in om bij de procedure van vaststelling van eisen óók rekening te houden met het huidige gebruik van de bodem. Niet als enig uitgangspunt of als enig zaligmakende functie. Maar wel om de idee te vermijden alsof we in Nederland nog geheel vrij zijn om naar believen functies aan de bodem toe te kennen. De Nederlandse bodem **is** al voor 100% in gebruik! De CDA-fractie zit, wat dit betreft, geheel op de PvdA-lijn. Met alle kleine linkse partijen bepleiten deze fracties het primaat voor de ecologische functie van de bodem. Het huidige gebruik van de bodem telt in hun visie niet mee bij het vaststellen van de gewenste kwaliteitsdoelstellingen.

In een interruptiedebat met de PvdA-woordvoerder bestreed onze woordvoerder een gevaarlijk amendement van de socialistische fractie. Hierin wordt namelijk voorgesteld om het schadevergoedings-artikel uit de wet te schrappen.

De VVD-woordvoerder wees de PvdA-fractie erop dat zij bezig was om één van de beginselen van onze rechtsstaat te verkwanselen. Namelijk: de rechtsbescherming van de burger ten opzichte van de overheid. Het is toch billijk om een burger in elk geval een titel voor het vragen van schadevergoeding aan de overheid te verschaffen, voor het geval dat die burger onevenredig wordt getroffen door een nieuwe maatregel van die overheid?

Elke Milieuwet kent zo'n bepaling, evenals bijvoorbeeld de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Ongeacht economische en sociale gevolgen, en ongeacht de rechtmatigheid of onevenwichtigheid van een eventuele overheidsmaatregel, wil de PvdA-fractie de mogelijkheid voor een schadeclaim gewoonweg uit het wetsontwerp elimineren.

Minister Winsemius zat geheel op de VVD-lijn van de VVD-woordvoerder.

Minister Winsemius deelde tijdens de discussie mede dat hij waarschijnlijk geen aparte heffingen voor de bodembescherming zal gaan opleggen. Hij verwacht dat begin 1987 een afzonderlijk hoofdstuk financiële bepalingen in de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne zal zijn opgenomen. Daardoor kunnen zogenaamde sectorale heffingen achterwege blijven.

Verder bleek dat er Kamerbrede steun bestaat voor het voorstel om potentiële bodemvervuilers vóóraf financiële zekerheid te laten stellen voor mogelijke schade die zij kunnen veroorzaken. Dat kan door bijvoorbeeld een milieuverzekering, door een bankgarantie, door een waarborgsom of bijvoorbeeld door een afgezonderd bedrag. De ervaring met bodemsanering heeft ons geleerd dat er vaak een oneigenlijk beslag is of wordt gelegd op de algemene middelen. Een dergelijke algemene steun viel ook een amendement voor een zogenaamd zorgplicht-artikel ten deel.

De VVD bracht naar voren dat het toch als een eis van maatschappelijke zorgvuldigheid moet worden gezien, dat iedereen naar eigen vermogen probeert om bodemverontreinigende handelingen te voorkómen, en om er voor te zorgen dat alle risicobeperkende maatregelen worden getroffen die redelijkerwijs van iemand kunnen worden verwacht. Hiermee wordt een appel gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van elk individu.

Op dit gebied stemde Minister Winsemius in met de suggestie van de VVD om te bezien of ook provincies zouden moeten meebetalen aan bodemsaneringsgevallen. Zeker waar provincies een historische verantwoordelijkheid hebben.

PvdA en CDA konden zich ook in deze gedachte vinden. Omdat de juridische positie van bewoners in en rond saneringswijken vrij zwak is, diende de VVD een motie in.

Daarin bepleitte hij een verbetering van die positie voor die direct betrokkenen.

Tevens werd gepleit om „onschuldige" gemeenten niet of niet alleen voor de saneringskosten te laten opdraaien. Denk aan gemeenten, die zich in het verleden uitdrukkelijk tegen bodemverontreinigende handelingen hebben verzet; of: waar zich bijvoorbeeld waterwingebieden bevinden, waar ook vele andere gemeenten van profiteren.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

Uit de Eerste Kamer

WVC-begroting 1985

Mevrouw Loes Vonhoff constateert dat Minister Brinkman nogal veel hooi op zijn vork neemt. Hij vermeldt veel voornemens, doet veel aankondigingen maar wat het uiteindelijk beleidsmatig voor zal stellen is nog een open vraag. Kritisch is de fractie ten opzichte van een uittaling in de Nieuwjaarsspeech van de minister dat in het licht van de verkiezingen van 1986 hij het (CDA)partijbelang vaak voor zal laten gaan boven het belang van het departement. Dat behoort niet de taakopvatting van een minister te zijn. Hij behoort een breder belang in het oog te houden dan het verkiezingsresultaat van het CDA.

De fractie betreurt het dat de minister de P.C. Hooftprijs niet heeft willen toekennen aan de schrijver voorgedragen door de jury.

Naar het oordeel van de fractie is de minister onvoldoende doordrongen geweest van de beperktheid van de rol die de overheid in deze kan vervullen. De minister had hoogstens het juryrapport af kunnen keuren, maar hij is over de hoofden van de jury heen de te onderscheiden schrijver gaan beoordelen en bekritisieren. Dat is het recht van iedere Nederlander privé maar niet de taak van de minister van WVC in functie. De fractie zou respect hebben voor de minister als hij zou erkennen dat zijn optreden in deze kwestie niet juist is geweest. Aldus besloot mevrouw Vonhoff-Luijendijk haar betoog.

(Voor nadere informatie: L. Vonhoff-Luijendijk, tel. 050-133000.)

AOW

De VVD-fractie in de Eerste Kamer volgt het voorbeeld van de Tweede Kamerfractie en stemt tegen de invoering van een inkomensafhankelijkheid in de AOW.

De VVD heeft uiteengezet wat daarvan de redenen zijn. Het gaat de VVD daarbij in de eerste plaats om de tot standkoming van een eenvoudig, goed doordacht en rechtvaardig stelsel voor de sociale zekerheid, dat niet of zo min mogelijk gevoelig is voor fraude.

De heer Heijmans deed de suggestie om de stelselherziening op een laag pitje te zetten en deze energie te gebruiken voor de tot standkoming van een eenvoudiger belastingstelsel en een eenvoudiger sociale zekerheidsstelsel, die elkaar waar nodig, aanvullen. Inkomensbeleid en regelingen voor (gezins-)draagkracht liggen op het terrein van de fiscus, en niet in de eerste plaats op dat van de sociale zekerheid.

(Voor nadere informatie: H.F. Heijmans, tel. 074-915988.)